

Epilepsie

Wat is epilepsie?

Epilepsie is het herhaald optreden van toevallen. De bekendste verschijningsvorm wordt gekenmerkt door bewustzijnsverlies, omvallen, heftige spierkrampen, schuimbekken en mogelijk urineverlies, maar toevallen kunnen ook in een mildere vorm voorkomen. Tijdens de aanval is de hond niet aanspreekbaar. Een toeval duurt meestal enkele minuten. Na de aanval kan het dier een periode van enkele minuten tot een aantal uren een afwijkend, vaak onzeker of angstig gedrag vertonen. Een dier heeft geen pijn gedurende de aanval, hij merkt er zelf meestal maar weinig van.

Bij epilepsie treden de toevallen met een zekere regelmaat op. De tijdsduur tussen de toevallen is per individu verschillend, maar vaak liggen er tussen de toevallen 3 tot 6 weken. Aanvallen ontstaan doordat de functie van de hersencellen verstoord is. Er zijn twee soorten epilepsie, met verschillende oorzaken:

1. Primaire epilepsie

Wordt beschouwd als een erfelijke probleem. Bij primaire epilepsie kan geen aanwijsbare oorzaak gevonden worden, er worden geen lichamelijke gebreken aangetroffen en er zijn geen andere klachten. De eerste aanval openbaart zich doorgaans tussen het eerste en derde levensjaar (bij de Stabijhoun meestal rond de tweede verjaardag) en herhaling treedt meestal op met tussenpozen van enkele weken tot enkele maanden. Primaire epilepsie komt zelden voor bij honden jonger dan acht maanden.

2. Secundaire epilepsie

Aanvallen die lijken op epilepsie kunnen ook voorkomen als gevolg van lichamelijke gebreken of ziektes

- nier- of leveraandoeningen
- stofwisselingsziektes
- te laag suikergehalte of suikerziekte
- hersenletsel na trauma, hersenvliesontsteking of zuurstofgebrek (bij een moeilijke geboorte bijvoorbeeld), na herseninfarct of hersenbloeding
- tumoren in de hersenen
- giftige stoffen

Er zijn drie soorten aanvallen te onderscheiden:

1. Partiële aanvallen

Hierbij zijn bepaalde delen van het lichaam betrokken. Kan bijvoorbeeld bestaan uit stuip trekken, vlieghappen, achter de eigen staart aan rennen, zenuwtrekjes in het gezicht of het trekken met een oor. Partiële aanvallen kunnen zich uitbreiden naar gegeneraliseerde aanvallen.

2. Gegeneraliseerde aanvallen

Worden ook wel *grand mal* genoemd. Deze aanvallen bestaan uit verschillende fasen

• Inleiding of Aura

Dit is de periode die vooraf gaat aan een toeval. De honden vertonen al afwijkend gedrag: onrustig, nervositeit, aanhalig, speekselen, rare blik in de ogen, etc. Deze inleiding kan slechts enkele seconden duren, en valt dan nauwelijks op, maar kan ook enkele dagen duren.

• Ictus

De eigenlijke toeval. Deze begint met omvallen en het dier verliest het bewustzijn. Er ontstaan heftige krampen van de poten en het gehele lichaam. Na enkele minuten treedt er een soort verstijving op, gevolgd door ontspanning en de hond komt weer bij bewustzijn. De ictus duurt meestal enkele minuten. Tijdens de ictus kan het dier urine of ontlasting verliezen. Of dit wel of niet gebeurt is geen maat voor de ernst van de aanval.

• Post-ictale fase

In de herstelfase zijn de meeste honden erg gedesoriënteerd en hebben tijdelijk verlies van geheugen, zien slecht, lopen ongecoördineerd en zijn soms erg dorstig en hongerig. Deze fase kan enkele seconden tot dagen duren. Tijdens de post-ictale fase dient de hond voorzichtig te worden benaderd, omdat het dier niet weet waar het is, de eigenaar niet herkent, mogelijk zelfs niet kan ruiken en slecht ziet. Een onverhoedse benadering kan een schrikreactie geven en zelfs agressiviteit.

3. Atypische aanvallen

Aanvallen die niet in de twee eerder genoemde soorten vallen. Soms spreekt men wel van een *petit mal* of *absences*, waarbij de hond alleen maar erg afwezig lijkt.

Diagnose

Voor de diagnose is het belangrijk om te weten of het om primaire of secundaire epilepsie gaat. Het mag duidelijk zijn dat het in geval van secundaire epilepsie beter is om de oorzaak te bestrijden dan de symptomen. Het onderzoek zal erop gericht zijn om mogelijke lichamelijke oorzaken op te sporen of uit te sluiten. Meestal wordt er ook bloedonderzoek gedaan. Tot op heden is geen onderzoek beschikbaar waardoor primaire epilepsie aantoonbaar is, die diagnose volgt door andere oorzaken uit te sluiten.

De dierenarts zal de volgende dingen van u willen weten: leeftijd van de hond, frequentie van de aanvallen, hoe lang ze duren (ernst), zijn er andere klachten, komt het familiaal voor, op welk deel van de dag krijgt het dier de aanval, is er een verband met inspanning of maaltijden, en of het dier tijdens de aanval bij bewustzijn was (dit kunt u testen door voorzichtig in een voetzooltje te knijpen).

Behandeling

Secundaire epilepsie kent veel verschillende oorzaken, en dus ook veel verschillende behandelwijzen, daar zullen we hier niet verder op ingaan.

Primaire epilepsie is niet te genezen, maar met medicijnen kunnen de aanvallen bijna altijd voldoende worden geremd. Als uw hond vaker dan eens per 6 weken een aanval heeft, wordt er een behandeling met medicijnen gestart. Vaak zal dit fenobarbital zijn. Al naar gelang het gewicht van uw hond zal er een dosering worden berekend. Deze dosering is naast het gewicht afhankelijk van hoe uw hond erop reageert. Sommige honden hebben meer of minder van de medicijnen nodig dan een andere hond met hetzelfde gewicht. Het is dus ook belangrijk dat u in de beginperiode een goed contact houdt met uw dierenarts en hem of haar eventuele bijwerkingen meldt. Naar aanleiding daarvan kan de dosis voor uw hond worden bijgesteld totdat de juiste dosering is gevonden.

Naast de conventionele therapieën met medicijnen bestaan er ook alternatieve behandelingen, bijvoorbeeld homeopathie, fytotherapie, acupunctuur of een dieet. Deze kunnen ook naast de reguliere medicijnen ingezet worden en kunnen een regulerend effect hebben, waarbij aanvallen minder vaak voorkomen en minder heftig zijn.

Voeding

Honden met epilepsie kunnen vrij gevoelig zijn voor toevoegingen in hun voeding. Buiten het feit dat dit voor alle honden niet goed is, geldt dat voor epileptische honden in het bijzonder.

De huidige voedingsindustrie bestaat grotendeels uit brokvoeding, waaraan de nodige middelen zijn toegevoegd die voor de doorsnee hond, laat staan een epileptische hond, niet echt gezond zijn. Vooral BHA, BHT en ethoxyquin zijn beruchte veroorzakers van epileptische aanvallen. Buiten de toevoegingen bestaat brokvoeding voornamelijk uit verhitte bestanddelen. Deze verhitting zorgt ervoor dat o.a. de eiwitten in de voeding van structuur veranderen, en waarop het lichaam van de hond een allergische reactie kan vertonen in de vorm van jeuk, uitslag of gedragsproblemen.

Sinds enkele jaren zijn er diverse rauwe vleesvoedingen op de markt, zonder enige toevoegingen. Ook voor de epileptische hond is zulke voeding ideaal, aangezien er geen conserveringsmiddelen en/of antioxidanten in zitten die aanvallen kunnen veroorzaken.

Uit diverse experimenten blijkt dat epileptische honden in vele gevallen minder aanvallen krijgen als zij een natuurlijke vleesvoeding krijgen. Soms zelfs blijven de aanvallen helemaal weg.

Wat te doen/niet te doen bij een toeval?

Kort samengevat is het antwoord op deze vraag: doe zo weinig mogelijk! U kunt een toeval die begonnen is niet stoppen. Probeer rustig te blijven en niet in paniek te raken. Probeer vooral niet de aanval te stoppen door de hond vast te houden; de bewegingen zijn te krachtig, u kunt botbreuken of spierscheuren veroorzaken. Voorkom dat de hond zich tijdens een aanval beschadigt. Sommige eigenaren vinden dat de hond agressief wordt. Dit is meestal het gevolg van het feit dat ze de hond proberen vast te houden tijdens een aanval. De hond maakt volkomen willekeurige bewegingen waarvan het dier zich niet bewust is. Als de hond met de kaken klappert en de eigenaar doet een poging om de kop vast te houden, dan kan makkelijk een bijtmond worden opgelopen.

Geef geen eten of drinken, voordat het dier weer helemaal wakker is. Het ingeven van tabletten tijdens een aanval is gevaarlijk en bovendien zinloos. Hoe alarmerend het er ook uitziet, een dier zal niet acuut dood gaan tijdens een epileptische aanval. Als de toeval langer duurt dan ca. 5 a 10 minuten moet op dat moment de dierenarts gewaarschuwd worden om door middel van een injectie de aanval te onderbreken.

Status epilepticus

Epilepsie is op zich geen levensbedreigende situatie. Uw hond kan er net zo oud mee worden als een niet-epileptische hond. Wel moet iedere eigenaar van een epileptische hond op de hoogte zijn van de zogenaamde *status epilepticus*. Deze toestand kan het beste omschreven worden als een "uit de hand gelopen toeval". In plaats van een toeval van enkele minuten tot een kwartier verkeert de hond een half uur tot een uur in een toestand van voortdurende krampen, zonder dat er een duidelijke rustfase is. Dit is wel levensbedreigend en dient door de dierenarts gestopt te worden.

Epilepsie en de fokkerij

Als uw hond epilepsie heeft, meld het dan bij uw fokker en de Fok Advies Commissie, zeker als vermoed wordt dat het primaire epilepsie betreft. We kunnen epilepsie helaas nog niet voorkomen, maar door verantwoord te fokken, kunnen we het aantal lijders wel zoveel mogelijk proberen te beperken.

Deze informatie is samengesteld uit meerdere bronnen en aangepast op de situatie bij de Stabijhoun. Bronnen zijn o.a. www.epilepsiebijhonden.nl en verschillende dierenartsenpraktijken.